

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1900-1990
ΜΕΡΟΣ Α΄ 1900-1945

Εισαγωγική σημείωση

Ἡ βιβλιογραφία πού παρατίθεται κατωτέρω ἔχει ὡς σκοπό νά ἀποτελέσει ἕνα πρόχειρο βοήθημα στήν ἔρευνα τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας. Πρόχειρο, ἐφόσον περιορίζεται στήν ἀναφορά τῶν τίτλων βιβλίων καί ἄρθρων πού ἐκδόθηκαν στή διάρκεια τοῦ αἰῶνα μας στίς διάφορες εὐρωπαϊκές χῶρες καί στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικής. Οἱ τίτλοι αὐτοί ἀναφέρονται, κατά μεγάλο μέρος, στήν *Année Philologique*, μέ κάποια πληρότητα μποροῦμε νά ποῦμε, ἀπό τό ἔτος τῆς ἐκδόσεως τοῦ βασικοῦ γιά τήν ἀρχαιολογική ἔρευνα αὐτοῦ ἔργου, δηλαδή ἀπό τό ἔτος 1927, μέ ἐλλείψεις ὅσον ἀφορᾶ στους δύο τόμους πού καλύπτουν τά ἔτη 1914-1927. Ὡστόσο, ἡ παρούσα βιβλιογραφία δέν περιορίστηκε στους τίτλους τῆς *Année Philologique*. Ἐγινε ἡ προσπάθεια νά ἀνευρεθοῦν καί ἄλλα βιβλία καί ἄρθρα πού δέν περιέχονται στό ἔργο αὐτό. Οἱ τίτλοι αὐτοί σημειώνονται ἐδῶ μέ ἀστερίσκο. Προέρχονται κατά κύριο λόγο ἀπό τίς Βαλκανικές χῶρες, ἐφόσον, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀκόμη καί στή μεταπολεμική περίοδο βιβλία πού δημοσιεύονταν στίς χῶρες τῆς Ἀνατολικῆς καί Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης δέν ἀναφέρονται στήν *Année Philologique* ἐξαιτίας προπάντων τῶν πολιτικῶν συνθηκῶν πού καθιστοῦσαν δύσκολη τήν πνευματική ἐπικοινωνία μέ τή Δυτική Εὐρώπη, ἀλλά καί διότι τά ἔργα αὐτά γράφονταν σέ γλῶσσες μὴ προσιτές στους συντάκτες τῆς *Année Philologique*. Αὐτονόητο εἶναι ὅτι, καί μέ τήν προσπάθεια πού καταβλήθηκε γιά τήν ἀνεύρεση ἐπιπλέον τίτλων, πληρότητα δέν μποροῦσε νά ἐπιτευχθεῖ ἀκόμη καί γιά τήν Ἑλληνική βιβλιογραφία, ὅσον ἀφορᾶ στήν περίοδο τοῦ Μεσοπολέμου.

Ἀπό τά τρία κριτήρια πού προσφέρονται γιά τήν κατάταξη τῶν διαφορῶν δημοσιευμάτων, δηλαδή τό θεματικό, τό χρονολογικό καί τήν προέλευση κατά χῶρες, θεωρήθηκε καλύτερο τό τρίτο σέ συνδυασμό μέ τό δεύτερο. Καί τοῦτο γιά δύο λόγους: Ὁ πρῶτος εἶναι ὅτι ὁ ἀναγνώστης θά μπορεῖ, ἔστω καί μέ τήν ἀπλή ἀνάγνωση τῶν τίτλων, νά ἔχει ὀρισμένα ἐρεθίσματα γιά νά προβληματιστεῖ σχετικά μέ τίς τάσεις τῆς ἀρχαιολογικῆς ἔρευνας γιά τή Μακεδονία σέ κάθε χώρα χωριστά· καί ὁ δεύτερος, στενά συνδεδεμένος μέ τόν πρῶτο, εἶναι ὅτι ὁ ἀναγνώστης μπορεῖ μέ περισσότερα στοιχεῖα νά θέσει τό ἐρώτημα, ἂν καί κατά πόσο ἡ περιρρέουσα πολιτική ἀτμόσφαιρα τῆς ἐπο-

χῆς, ιδιαίτερα κατά τὸ Μεσοπόλεμο, ἐπέδρασε στὸ θεματολόγιο τῶν σχετικῶν ἐρευνῶν. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ἐδῶ ὅτι —ὅσο τουλάχιστον γνωρίζω— δέν ὑπάρχει καμία ἐμπεριστατωμένη μελέτη γιὰ τὴν ἱστορία τῆς σχετικῆς μέ τῆ Μακεδονία ἀρχαιογνωστικῆς ἔρευνας σέ διάφορες εὐρωπαϊκῆς χῶρες, ιδιαίτερα τίς Βαλκανικῆς, τόσο γιὰ τὴν ἐποχὴ πρὶν καὶ μετὰ τὸν Α΄ Παγκόσμιον πόλεμο, ὅσο καὶ γιὰ τὸ διάστημα ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ τοῦ Β΄ Παγκοσμίου πολέμου ὡς τίς μέρες μας.

Στὴν παρούσα βιβλιογραφία περιλαμβάνονται μόνον εἰδικῆς μελέτες καὶ γενικά (ἱστορικά) ἔργα πού ἀναφέρονται στὴν ἀρχαία Μακεδονία. Γενικά ἔργα γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος ἢ γιὰ ὀρισμένες μεγάλες περιόδους τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας (ἀκόμη καὶ τῆς Ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς) ἢ γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ ἀρχαίου κόσμου κ.ἄ., ὅπου σέ μεγαλύτερη ἢ μικρότερη ἔκταση γίνονται ἀναφορῆς στὴ Μακεδονία δέν ἀναφέρονται ἐδῶ. Ἐπίσης, δέν ἀναφέρονται τὰ βιβλία καὶ τὰ ἄρθρα πού ἀσχολοῦνται μέ τὸ Μ. Ἀλέξανδρο. Αὐτὰ περιέχονται σέ εἰδική βιβλιογραφία, μέρος τῆς ὁποίας (ἐκεῖνο πού ἀφορᾷ στὴν Ἑλληνικὴ παραγωγή) ἔχει ἐκπονηθεῖ ἀπὸ τὸ συνάδελφο Θ. Καψωμάνη καὶ πρόκειται νὰ δημοσιευθεῖ στὰ «Μακεδονικά».

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ αὐτοτελῆ δημοσιεύματα θεωρήθηκε ἀναγκαῖο νὰ παρατεθοῦν καὶ οἱ βιβλιοκρισιές γιὰ τὸ καθένα ἀπὸ αὐτά, ὅσες περιέχονται στὴν *Année Philologique*. Γιὰ τοὺς λόγους πού ἀναφέρθηκαν παραπάνω καὶ ἐδῶ δέν ὑπάρχει πληρότητα· ὡστόσο καὶ οἱ σχετικά λίγες ἀναφορῆς πού γίνονται μπόρουν νὰ ἀποτελέσουν ἔστω κι ἓνα πρόχειρο βοήθημα γιὰ τὸν ἐρευνητὴ.

Τὰ παροράματα πού ὑπάρχουν στίς παραπομπές τῆς *Année Philologique*, π.χ. στίς χρονολογίες ἢ καμμιά φορὰ καὶ στὸν τόπο ἐκδόσεως τῶν αὐτοτελῶν μελετῶν καὶ τῶν ἄρθρων ἢ ἀκόμη στὸν προσδιορισμὸ τῶν τόμων ἢ τῶν τευχῶν τῶν περιοδικῶν, θὰ παρατεθοῦν γιὰ τὴ διευκόλυνση τοῦ μελετητῆ στὸ τέλος τῆς παρούσας βιβλιογραφίας.

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

- AA* : Archäologischer Anzeiger, Βερολίνο
AArch : Acta Archaeologica, Κοπεγχάγη
ABSA : Annual of the British School at Athens, Λονδίνο
AC : L'Antiquité Classique, Louvain - la - Neuve
Acr : Acropole, Monaco
AD : Ἀρχαιολογικόν Δελτίον, Ἀθήνα
AE : Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς, Ἀθήνα
Aeg : Aegyptus, Μιλάνο
AERT : Arhaeologiai Ertesitö, Βουδαπέστη
AHR : American Historical Review, Ουάσιγκτον
AIPHO : Annuaire de l'Institut de Philologie et d'Histoire orientales de l'Univ. Libre de Bruxelles, Βρυξέλλες
AJA : American Journal of Archaeology, Νέα Ὑόρκη
AJPh : American Journal of Philology, Βαλτιμόρη
Alb : Albania, Παρίσι
AM : Athenische Mitteilungen, Βερολίνο
AntJ : The Antiquaries Journal, Ὁξφόρδη
APAW : Abhandlungen der preußischen Akademie der Wissenschaften, Βερολίνο
Ath : Athenaeum, Pavia
AUT : Annali delle Università Toscane, Τοσκάνη
BAGB (sc) : Bulletin de l'Assoc. G Budé (Suppl.) Critiqué, Παρίσι
BCH : Bulletin de correspondance Hellénique, Παρίσι
BFC : Bolletino di Filologia Classica, Τορίνο
BIAB : Bulletin de l'Institut Archéologique Bulgare, Σόφια
BMB : Bulletin du Musée de Beyrouth, Παρίσι
BPhW (PhW) : Berliner Philologische Wochenschrift, Λειψία - Βερολίνο
BSAF : Bulletin de la Soc. nationale des Antiquaires de France, Παρίσι
ByzZ : Byzantinische Zeitschrift, Μόναχο
CJ : The Classical Journal, Ἀθήνα, Univ. of Georgia
CPh : Classical Philology, Σικάγο
CQ : Classical Quarterly, Ὁξφόρδη
CR : The Classical Review, Λονδίνο - Νέα Ὑόρκη
CRAI : Comptes Rendus de l'Académie des Inscriptions et Belles - Lettres, Παρίσι

- CW* : Classical Weekly, Νέα Ὑόρκη
- DLZ* : Deutsche Literaturzeitung für Kritik der internat. Wissenschaft, Βερολίνο
- ED* : Ephemeris Dacoromana, Ρώμη
- EHR* : English Historical Review, Λονδίνο
- F & F* : Forschungen und Fortschritte, Βερολίνο
- GGA* : Göttingische Gelehrte Anzeigen, Göttingen
- Gn* : Gnomon, Μόναχο
- Hell* : Ἑλληνικά, Θεσσαλονίκη
- Hel* : Hellas, Ἀμβούργο
- Hist.* : Historia. Studi Storici per l'antichità classica, Μιλάνο
- HSPH.* : Harvard Studies in Classical Philology, Cambridge
- HZ* : Historische Zeitschrift, Μόναχο
- JAN* : Journal Inter. d'Archéologie Numismatique, Ἀθήνα
- JHS* : Journal of Hellenic Studies, Λονδίνο
- JÖAI* : Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Instituts, Βιέννη
- JQR* : Jewish Quarterly Review, Φιλαδέλφεια
- JRS* : Journal of Roman Studies, Λονδίνο
- JS* : Journal des Savants, Παρίσι
- JThS* : Journal of Theological Studies, Ὁξφόρδη
- LEC* : Les Études Classiques, Namur
- Man* : Mannus, Λειψία
- MC* : Il Mondo Classico, Τορίνο
- MDAI (A)* : Mitteilungen des Dt. Archäologischen Institutes. [Athenische Abt), Βερολίνο
- MMAI* : Monuments et Mémoires publ. par l'Acad. des Inscriptions, Παρίσι
- Mn* : Mnemosyne, Leiden
- MVPhW* : Mitteilungen des Vereins Klassischer Philologen in Wien, Βιέννη
- NC* : Numismatic Chronicle, Λονδίνο
- NGG* : Nachrichten von der Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen, Göttingen
- NJAB* : Neue Jahrbücher für Antike und Dt. Bildung, Λειψία
- NJW* : Neue Jahrbücher für Dt. Wissenschaft, Λειψία
- NRTh* : Nouvelle Revue Théologique, Λουβαίνη
- NZ* : Numismatische Zeitschrift, Βιέννη
- OLZ* : Orientalistische Literaturzeitung, Βερολίνο
- ΠΑΑ* : Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἀθήνα
- ΠΑΑΕ* : Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Ἀθήνα

- PM* : Petermanns Geographische Mitteilungen, Gotha
RA : Revue Archéologique, Παρίσι
RBi : Revue Biblique, Παρίσι
RBPh : Revue Belge de Philologie et d'Histoire, Machelen
RE : Paulys Real-Encyclopädie der classischen Altertumwissenschaft, Στουτγάρδη
REA : Revue des Études Anciennes, Talence
REB : Revue Internat. des Études Balkaniques, Βελιγράδι
REByz : Revue des Études Byzantines, Παρίσι
REG : Revue des Études Grecques, Παρίσι
REL : Revue des Études Latines, Παρίσι
RFIC : Rivista di Filologia e d'Istruzione Classica, Τορίνο
RFM : Revue Franco-Macédonienne, Θεσσαλονίκη
RHE : Revue d'Histoire Ecclesiastique, Λουβαίνη
RhM : Rheinisches Museum, Φραγκφούρτη
RIR : Revista Istoriča Romana, Βουκουρέστι
RN : Revue Numismatique, Παρίσι
RPh : Revue de Philologie, Άμστερνταμ
RQH : Revue des Questions Historiques, Παρίσι
RUB : Revue de l'Univ. de Bruxelles, Βρυξέλλες
SPA : Sitzungsberichte der Preußischen Akad. der Wissenschaften, Βερολίνο
TAPhA : Transactions and Proceedings of the American Philosophical Association, Όχάιο
ThRev. : Theologische Revue, Münster
WJ : Wiener Jahreshfte, Βιέννη
WKPh : Wochenschrift für Klassische Philologie, Βερολίνο
ZN : Zeitschrift für Numismatik, Βερολίνο
ZNF : Zeitschrift für Namenforschung, Βερολίνο
ZON : Zeitschrift für Ortsnamenforschung, Μόναχο

Αὐστρία

1. Struck A., «Inscripfen aus Macedonien», *AM* 27 (1902) 305-320*.
2. Τοῦ ἰδίου, «Makedonische Fahrten II. Die Makedonische Niederlande, Heft 7, Βιέννη 1908*.
3. Kromayer J., «Philipp von Mazedonien», *Menschen die Geschichte machten*, Βιέννη 1931, 81-85.

Βέλγιο

4. De Boeck P., *Proconsuls van Achaia en Macedonia*, Γάνδη 1936-1937, βλέπε και *RBPb* 1938, 576.

Βουλγαρία

5. Kazarow G. I., «Quelques observations sur la question de la nationalité des anciens Macédoniens», *REG* 23 (1910) 243-254.
6. Τοῦ ἰδίου, *Παιονία. Συμβολή στὴν ἀρχαία ἐθνογραφία καὶ ἱστορία τῆς Μακεδονίας* (στά βουλγαρικά), Σόφια 1921*.
7. Τοῦ ἰδίου, «Inscriptions et antiquités de la Macédoine occidentale (régions de Mariovo et de Prilep)», *BCH* 47 (1923) 275-300.
8. Τοῦ ἰδίου, «Die ethnographische Stellung der Päonen», *Klio* 18 (1923) 20-26.
9. Filov B. D. & Schkorpil K., *Die archaische Nekropole von Trebenishte am Ochridasee*. Βερολίνο - Λειψία 1927, σ. 110.
Βιβλ. Pernice, *GGA* (1929) 439-446. Carson, *JHS* 48 (1928) 267-270.
10. Τοῦ ἰδίου, «Nouvelles découvertes a Trebenishte», *BIAB* 8 (1934) 428-429.
11. V. Beševliev, «Ein übersehenes Zeugnis über das Nichtgriechentum der alten Makedonen», *REB* 1, 1 (1934) 280.
12. Tzenoff G., *Geschichte der Bulgaren und der anderen Südslaven von der römischen Eroberung der Balkanhalbinsel an bis zum Ende des 9 Jh.* Βερολίνο 1935.
Βιβλ. Miller, *EHR* 1936, 507-508. Ensslin *PhW* 56, 1936, 415-437 και 458-468. Oberhummer *PM* 1936, 250. Jenkins *JThS* 1936, 200-202. Hoffmann *OLZ* 1936, 498. Draguet, *RHE* 1936, 123-133. Mutafcier *ByzZ* 36 (1936) 431-435. Stadtmüller, *ByzZ* 1936, 487. Nisters, *ThRev* 35 (1936) 60-61. Stadtmüller, *Jbb. für Geschichte Osteuropas* I, 1936, 321-325.
13. Detschew D., «Kleine Funde aus Bulgarien», *JÖAI* 30 (1937), Beiblatt, 69-78.
14. Mikov V., «Grabfund von Gornjani, Kreis Nevrokop» (στά βουλγαρικά μέ γερμανική περίληψη), *BIAB* 11 (1937) 207-213.
15. Detschew D., «Une donation de la région de Struma» (στά βουλγαρικά), *BIAB* 13 (1939) 190-194.
16. Τοῦ ἰδίου, «Antike Denkmäler in Bulgarien», *JÖAI* 31 (1939) 121-140.

17. Michailov G., «La vie de notre pays dans l'antiquité à la lumière des inscriptions (στά βουλγαρικά) *Premetej* 4 (1939-1940) 3-7.
18. Τοῦ ἰδίου, *Die Sprache der griechischen Inschriften Bulgariens* I, *Phonetik studia hist.philol.Serdicensia*, Suppl. VI, Σόφια 1940, σ. 84.
Βιβλ. *Dölger ByzZ* 1940, 251.
19. Kazarow G. I., «La Macédoine dans l'antiquité» (στά βουλγαρικά), *Premetej* 5 (1940-1941) 4-5, 3-9.
20. Τοῦ ἰδίου, «Illyrisches», *ZNF* 1942, 174.
21. Dimitrov D. P., *Les caractères particuliers du Portrait en Thrace et en Macédoine*, Σόφια 1943.
22. Venedikov I., *Οἱ περιοχές τοῦ ἄνω Ἰξιοῦ. Συμβολή στήν ἀρχαία γεωγραφία τῆς Μακεδονίας* (στά βουλγαρικά), Σκόπια 1943*.
23. Geron B., «Lateinisch-griechische lexicale Beziehungen in der Inschriften aus den Balkanländern» (στά βουλγαρικά μέ γερμανική περίληψη), *Annuaire Univ. de Sofia. Fac. Hist.- phil.* 42, 1945-1946.
24. Kazarow G. I., «Contribution à l'histoire ancienne de la région du bas Strymon» (στά βουλγαρικά), *Annuaire Inst. Bulg. de Bibliographie* I (1945-1946) 16-22.

Γαλλία

25. Mowat R., «Inscription romaine découverte par Louis Couve à Monastir», *BCH* 24 (1900) 247-252*.
26. Perdrizet P., «Inscriptions de Philippes», *BCH* 24 (1900) 299-322*.
27. Hatzfeld J., «Inscriptions de Thessaly et de Macédoine», *BCH* 35 (1911) 231-240*.
28. Avezou Ch. - Picard Ch., «Inscription de Macédoine et de Thrace», *BCH* 37 (1913) 84-117*.
29. Picard Ch. - Avezou Ch., «Le testament de la prêtresse thessalonicienne. Rites et cultes de la Macédoine», *BCH* 38 (1914) 38-62*.
30. Rey L., «Observations sur les sites préhistoriques et protohistoriques de la Macédoine», *BCH* 40 (1916) 257-292.
31. Girard P., «Monument de Salonique», *BSAF* 1917, 200.
32. Rey L., «Observations sur les premiers habitants de la Macédoine», *BCH* 41-42-43 (1917-1919) 1-308.
33. Picard Ch., «Les recherches archéologiques de l'armée française en Macédoine 1916-1919», *ABSA* 23 (1918-1919) 1-9.
34. Rey L., *Observations sur les premiers habitants de la Macédoine*, Παρίσι 1921*.
Βιβλ. *JHS* 42 (1922). C. Homoll, *JS* 1922, 131.
35. Bouchié de Belle E., *La Macédoine et les Macédoniens*, Παρίσι 1922.
Βιβλ.: *BMB* 1922, 177.
36. Picard Ch., «Fouilles de Macédoine», *CRAI* 1922, 257-259.
37. Plassart A., «Inscriptions de Piérie d'Emathie et de Bottiée», *BCH* 47 (1923) 163-189.
38. Rey L., Classification des céramiques antiques no 4: «Céramique de la région Macédonienne», Παρίσι 1923, σ. 121.
39. Mathieu G., *Isokrate. Philippe et lettres à Philippe, à Alexandre et à Antipatros*, Παρίσι 1924, σ. 168.

- Βιβλ. *JHS* 45 (1925) 277.
40. Abel F. H., «Nouvelle inscriptions de la Ve Legion macédonique», *RBi* 35 (1926) 420-424.
41. Jouguet P., *L'imperialisme macédonien et l'hellénisation de l'Orient*, Παρίσι 1926, σ. XVII+494.
Βιβλ. O. G. von Wesendonk, *Klio* 22 (1928) 485-488. Remy, *BMB* 1927, 131. Boulanger, *RHR* 1927, 304. Besnier, *RQH* 1927, 457. *RB* 39, 1927, 294. Edgar, *JEA* 1927, 278. Radet, *REA* 29 (1927) 231-233.
42. Service archéologique de l'armée d'Orient:
«Tombeaux macédoniens découvertes à Zeitenlik près de Salonique». *Alb.* II (1927) 28-47.
«La necropole de Mikra-Karaburum près de Salonique». *Alb.* II (1927) 48-57.
43. Babelon J., «Une monnaie de Lyceios, roi des Peoniens», *Arethuse* 1929, 1-11.
44. Perdrizet P., «L'Incantada de Salonique» *MMAI* 31 (1930) 51-90.
45. Collart P. - Devambez P., «Voyage dans la région de Strymon», *BCH* 55 (1931) 176-206.
46. Perilla J., *A travers la Macédoine*, Ἀθήνα 1932, σ. 161.
Βιβλ. *JHS* 53 (1933) 160.
47. Robert L., «Antanoi», *REG* 47 (1934) 31-36.
48. Collart P., «Une refecton de la via "Egnatia" sous Traian», *BCH* 59 (1935) 395-415.
49. Picard Ch., «La vie publique et privée des Balkans à l'époque antique», *REB* 2 (1936) 333-342.
50. Chapot V., *Philippe II de Macédoine*, Παρίσι 1937, σ. xi+103.
Βιβλ. Picard, *RA* 12 (1938) 293. Cloché, *REA* 41 (1939) 155-170. Roussel, *REG* 52 (1939) 208-209.
51. Collart P., *Philippes, ville de Macédoine. Trav. et Mem. de l'Ec. Franc d'Athènes*, Παρίσι 1937, σ. xi+558.
Βιβλ. Syme, *CR* 52 (1938) 238-239. Hammond, *JHS* 58 (1938), 277. Chapot, *REL* 16 (1938) 471-473.
52. Lemerle P., «Nouvelles inscriptions latines de Philippes», *BCH* 61 (1937) 410-420.
53. Τοῦ ἰδίου, «Palestre romaine à Philippes», *BCH* 61 (1937) 86-102.
54. Collart P., «Inscriptions de Philippes», *BCH* 62 (1938) 409-432.
55. Demangel R., «Note sur les fouilles françaises de Philippes», *BCH* 62 (1938) 1-3.
56. Picard Ch., «Un hérôon macédonien à Philippes», *RA* 11 (1938) 334-335.
57. Roger J., «L'enceinte basse de Philippes», *BCH* 62 (1938) 20-41.
58. Cloché P., «A propos d'un ouvrage sur Philippe II de Macédoine», *REA* 41 (1939) 155-170.
59. Robert L., «Hellenica: Inscriptions de Beroia», *RPh* 13 (1939) 128-132.
60. Τοῦ ἰδίου, «Hellenica: Inscriptions de Philippes publiées par Mertzides», *RPh* 13 (1939) 136-150.
61. Τοῦ ἰδίου, «Epitaphes de Macédoine», *Istros* 2, 14-16.
62. Graindor P., «Coroneia de Phthiotide et Philippe V de Macédoine», *RBPh* 1939, 85-91.
63. Robert L., «Actes d'affranchissement en Macédoine», *Hellenica* 1 (1940) 70-77.
64. Roger J., «Inscriptions de la région du Strymon», *RA* 24 (1945) 37-55.

Γερμανία

65. Beloch K. J., «Das Reich der Antigoniden in Griechenland», *Klio* 2 (1902) 26-35*.
66. Lehmann C. F., «Hellenistische Forschungen. 2. Seleukos König der Makedonen», *Klio* 5 (1905) 244-254*.
67. Gaebler H., *Die antiken Münzen Nordgriechenlands III: Makedonia und Paeonia*, I-II, Βερολίνο 1906-1935.
68. Hoffmann O., *Die Makedonen, ihre Sprache und ihr Volkstum*, Göttingen 1906, σ. 284*.
69. Lehmann-Haupt C. F., «Nochmals Seleukos Nikators makedonisches Königtum», *Klio* 9 (1909) 248-251*.
70. Reuss F., «Das makedonische Königtum des Seleukos Nikator», *Klio* 9 (1909) 76-79*.
71. Kahrstedt U., «Zum Ausbruch des dritten römisch-makedonischen Krieges», *Klio* 11 (1911) 415-430*.
72. Baeye W., *De Makedonum Sacris* (Διδ. διατριβή), Halle 1913*.
73. Heiland P., *Untersuchungen zur Geschichte des Königs Perseus von Makedonien 179-168 v. Chr.* (Διδ. διατριβή), Jena 1913, σ. 70.
74. Rosenberg A., «Amyntas, der Vater Philipps II», *Hermes* 53 (1916) 499-509.
75. Dragedorff H., «Archäologische Reiseergebnisse aus Makedonien», *AA* 33 (1918) 81-83.
76. Guntz O., «Zum Ehrendekret von Lete in Makedonien für M. Annii (Dittenberger, Syll.² I 318)», *Hermes* 53 (1918) 102-104*.
77. Schachermeyer F., «Das Ende des makedonischen Königshauses», *Klio* 16 (1920) 332-337.
78. Staehlin Fr., «Pharsalica III: Die Phthiotis und der Friede zwischen Philippos V und den Aetolern», *Philologus* (Suppl.) 14 (1921) 199-206.
79. Ziebarth E., «Weltkrieg und antike Denkmäler», *Hel.* 1, 8 (1921) 7-8.
80. Pohlenz M., «Der Ausbruch des zweiten Krieges zwischen Philipp und Athen», *NGG* (1924) 38-42.
81. Weigand G., *Ethnographie von Makedonien. Geschichtlich-nationaler und sprachlich-statistischer Teil*, Λευκία 1924, σ. 104.
Βιβλ. Mehlis, *PhW* 45 (1925) 1292.
82. Volkmann H., «Inchriften aus Makedonien», *MDAI* (A) 50 (1925) 133-138.
83. Gaebler H., «Zur Münzkunde Mazedoniens VII, VIII», *ZN* 36 (1926) 111-141 και 183-199.
84. Geyer F., «Die Tragik in Schicksal des makedonischen Volkes», *NJW* (1927) 523-537.
85. Schultze L., *Makedonien Landschafts und Kulturbilder*, Jena 1927, σ. 86.
Βιβλ. F. Geyer, *KZ* 128 (1928) 359-362.
86. Geyer F., «Macedonia», *RE* XIV, 1 (1928) 638-771.
87. Mamroth A., «Die Silbermünzen des Königs Perseus», *ZN* 1928, 1-28.
88. Rabe H., «Reiseeindrücke aus Mazedonien», *Hel* 3 (1928) 52-53.
89. Wilcken U., «Philipp II von Makedonien und die panhellenische Idee», *SPA* 18 (1929) 291 κ.ε.
90. Fellman W., *Antigonos Gonatas, König der Makedonen und die griechischen Staaten*, (Διδ. διατριβή), Würzburg 1930, σ. 99.
Βιβλ. Geyer, *PhW* 52 (1932) 327-330. Treves, *RFIC* 1932, 253-258.

91. Geyer F., *Macedonien bis zur Thronbesteigung Philipps II*, Beih XIX, Μόναχο 1930, σ. vii+148.
Βιβλ. W. Tarn, *JHS* 51 (1931) 123-124.
92. Schwahn W., *Heeresmatrikel und Landfriede Philipps von Makedonien*, Klio Beiheft 21, Leipzig - Dieterich 1930, σ. 63.
Βιβλ. Segre, *Historia* 1931, 443-445. Tarn, *CR* 45 (1931) 88. Geyer, *PhW* 52 (1932) 136-141. Larsen, *CPh* 1932, 315. BAGB(sc) 1931, 124-129.
93. Gaebler H., «Fälschungen makedonischer Münzen», *SPAW* 1931, 195-215.
Βιβλ. Küthmann, *Gn* 8 (1932) 392-393. Blanchet, *RN* 1931, 257.
94. Granier F., *Die makedonische Heersversammlung. Ein Beitrag zum antiken Staatsrecht*, Μόναχο 1931, σ. xiv+206.
Βιβλ. Tarn W., *JHS* 51 (1931) 307. Stier, *HZ* 146, 381. Geyer, *PhW* 52 (1932) 755-759. Kahrsted, *GGA* 1932, 208-211. Mathieu, *RPh* 6 (1932) 416-417. Treves, *RFIC* 1932, 397-402. Kroymayer, *DLZ* 1932, 685-689. Segre, *MC* 1933, 201. McCartney, *CW* 26 (1933) 206. Ferguson, *Gn* 11 (1935) 518-522. Galderini, *Aeg* 193-4, 114, *RUB* 39 (Suppl. bibl.) 54.
95. Hampl F., *Der König der Makedonen*, (Διδ. διατριβή), Λευψία 1934, σ. 87.
Βιβλ. Kahrsted, *Gn* 10 (1934) 401-403. Treves, *RFIC* 1935, 258-264. Geyer, *PhW* 56 (1936) 118-123. Geyer, *HZ* 153 (1936) 628. Jouguet, *RPh* 11 (1937) 150-151.
96. Gaebler H., *Die antike Münzen Nord-Griechenlands III, 2 Makedonia und Paionia*, Βερολίνο 1935.
Βιβλ. *Demareteion* 1936, 57-58. Newell, *AJA* 40 (1936) 395-397. Geyer, *HZ* 155, 569-572. Gerassimov, *BIAB* 1937, 327-328. Clement, *CW* 31 (1938) 178-179.
97. Τοῦ ἰδίου, «Fälschungen makedonischer Münzen II-III», *SPAW*, Βερολίνο 1935-1936: 1935, 14 σ., 1936, 425-438.
Βιβλ. Blanchet, *RN* 1936, 200. Gerassimov, *BIAB* 1937, 328. Blanchet, *RN* 1938, 278.
98. Hampl F., «Οἱ Βοττιαῖοι», *RhM* 85 (1935) 120-124.
99. Krahe H., «Beiträge zur Makedonenfrage», *ZON* 1935, 78-103.
100. Egger R., «Der Balkan unter Rom», *REB* 2 (1936) 343-348.
101. Gaebler H., *Fälschungen makedonischer Münzen III*, Βερολίνο 1936, σ. 16.
Βιβλ. Gerassimov, *BIAB* 1937, 328. Pink, *NZ* 1936, 99 και 1937, 99. Blanchet, *RN* 1937, 332. Küthmann, *Gn* 14 (1938) 288.
102. Τοῦ ἰδίου, *Fälschungen makedonischer Münzen IV*, Βερολίνο 1937.
Βιβλ. Gerassimov, *BIAB* 11, 1937, 328. Blanchet, *RN* 1938, 278.
103. Τοῦ ἰδίου: *Fälschungen makedonischer Münzen V*, Βερολίνο 1938.
Βιβλ. Blanchet, *RN* 1939, 283. Gerassimov, *BIAB* 7, 1938, 466.
104. Hampl F., «König Philippos», *NJAB* 1938, 411-423.
105. Τοῦ ἰδίου, «Zum angeblichen κοινὴ εἰρήνη von 346 und zum philokrateischen Frieden», *Klio* 31 (1938) 371-388.
106. Wüst F. R., *Philipp II von Makedonien und Griechenland in den Jahren von 346-333*, Μόναχο 1938, σ. x+189.
Βιβλ.: Cary, *CR* 52 (1938) 232-233. Dorjahn, *CW* 32 (1938) 30. BAGB (SC) 1938, 46-51. Cloché, *LEC* 1939, 307. Bikermann, *RPh* 13 (1939) 243. Percmans, *AC* 1939, 280-282. Gianelli, *BFC* 45 (1939) 247-249. Roussel, *REG* 52 (1939) 209-210. Lenschau, *PhW* 59 (1939) 491-494. Gianneli, *MC* 1940, 39.
107. Τοῦ ἰδίου, *Die makedonische und athenische Politik in der Zeit vom Frieden des*

- Philokrates bis zur Halonnesrede 346-342*, (Διδ. διατριβή), Μόναχο 1938, σ. 100.
108. Gaebler H., «Fälschungen makedonischer Münzen VI», *APAW* 1939, Βερολίνο 1940.
Βιβλ.: Gerassimov, *BIAB* 13 (1939) 354.
109. Petzold K. E., *Die Eröffnung des zweiten römischen-makedonischen Krieges. Untersuchungen zur spätanalitischen Topik bei Livius*, Βερολίνο 1940, σ. 118.
Βιβλ.: Accame, *RFIC* 1941, 284-292. Vogt, *Klio* 16 (1941) 371-375. Seel, *HZ* 166 (1942) 619-620.
110. Zahn P., «Makedonischer Schild - makedonischer Becher, Studien zur vor und Frühgeschichte», *C. Schuchhardt zum 80 Geburtstag dargebracht*. Βερολίνο 1940, 48-72.
111. Gaebler H., «Fälschungen makedonischer Münzen VII», *APAW* 1940, Βερολίνο 1941.
112. Breitenstein N., «Studies in the coinage of the macedonian Kings», *AArch* 13 (1942) 242-258.
113. Gaebler H., «Fälschungen makedonischer Münzen VIII», *APAW* 16 (1941) Βερολίνο 1942.
114. Schwabacher W., «Illyro-paeonian silver coins in the Royal Collection», *AArch* 14 (1943) 83-91.

Γιουγκοσλαβία

115. Salac A., «Inscriptions du Pangée, de la région de Drama-Cavalla et de Philippes», *BCH* 47 (1923) 49-96.
116. Saria B., «Ceramiæ-Deuriopos», *MVPhW* 1925, 34-38 και 102-103.
117. Vulić N., «Βόρεια σύνορα της αρχαίας Μακεδονίας», (στά σερβικά), *Strena Buliciana* 1925, 237-247.
118. Saria B., «Numismatischer Bericht aus Jugoslavien», *NZ* 1927, 10-19.
119. Vulić N., «Das neue Grab von Trebenischte», *AA* 45 (1930) 276-299.
120. Petković J., *Trésor de monnaies romaines à Smederevo*, (στά σερβοκροατικά), Starinar 1931, σ. 30.
Βιβλ.: Pink, *NZ* 1934, 108.
121. Saria B., «Stobi», *RE* II, 7 1931, 47-54.
122. Vulić N., *Monuments antiques de notre pays: Catalogue I & II*, Βελιγράδι 1931-1933, σ. 257 & σ. 92.
123. Τοῦ ἰδίου, «Inscription grecque de Stobi» *BCH* 56 (1932) 291-298.
124. Τοῦ ἰδίου, «Eine neues Grab bei Trebenischte», *JÖAI* 27 (1932) 1-42.
125. Τοῦ ἰδίου, «Une Inscription grecque de Macédoine», *Mélanges G. Glotz*, Παρίσι 1932, 869-876.
Βιβλ.: Roussel, *BCH* 57 (1933) 392.
126. Marić R., *Ἀρχαῖες λατρεῖες στή χώρα μας*, (διδ. διατριβή), Βελιγράδι 1933, (στά σερβικά), σ. 115*.
127. Saria B., «Neue Funde in der Bischofskirche von Stobi», *JÖAI* 28 (1938) 112-139.
128. Vulić N., «Neue Gräber in Trebenischte», *JÖAI* 28 (1933) 164-186.
129. Τοῦ ἰδίου, «Neue Gräber bei Trebenischte», *AA* 48 (1933) 459-482.
130. Τοῦ ἰδίου, «Inscriptions Juive de Stobi», *Glasnik Srpske Kral. Akad.* 155 (1933) 34-43.

131. Τοῦ ἰδίου, «Inscription de Bela Crkva», *Glasnik Srpske Kral. Akad.* 155 (1933) 24-33.
132. Τοῦ ἰδίου, «Monuments antiques de notre pays», *Spomenik Srpska Kral Akad.* 75, Βελιγράδι 1933, (στά σερβικά), σ. 89.
Βιβλ.: Saria, *Glasnik Muz. Društva Slovenijo* 15 (1934) 118.
133. Τοῦ ἰδίου, «Nouvelles fouilles à Trebénischte», *Spomenik Srpska Kral. Akad.* 76, 1933, 1-31.
Βιβλ.: Vulpe, *RIR* 1935-1936, 430.
134. Kokić M., «Quelques Lampes antiques de la Serbie du Sud», (στά σερβικά), *Glasnik Skopskog Naucnog Drustva* 8 (1934) 189-192.
135. Saria B., «Die westkeltischen Nachprägungen der Goldstaters Philipps II von Mazedonien», *Germania* 1934, 49-50.
136. Vulić N., «La nécropole de Trebénischte», *RA* 3 (1934) 26-38.
137. Τοῦ ἰδίου, «Lettre sur les fouilles de Trebénischte en 1934», *CRAI* 1934, 300-303.
138. Τοῦ ἰδίου, *Nouveaux monuments mithriaques de la Serbie*, Παριίου 1934.
Βιβλ.: Vellay, *Acr* 1934, 160.
139. Τοῦ ἰδίου: *La métropole archaïque de Trebénischte*, Παριίου 1934.
Βιβλ.: Vellay, *Acr* 1934, 160.
140. Τοῦ ἰδίου, «Une nécropole antique près de Trebénischte», *REB* 1, 1 (1934) 156-164.
141. Τοῦ ἰδίου, «Nouveaux tombeaux découvertes à Trebenischte», *Spomenik Srpska Kral. Akad.* 77 (1934) 85-104.
142. Τοῦ ἰδίου, «Catalogue des Monuments antiques de notre pays», *Spomenik Srpska Kral Akad* 1934, 29-83 (στά σερβικά).
143. Τοῦ ἰδίου, «Guerre du roi de Macédoine Persée avec Rome dans les environs d'Ochrid en 170-169 av. J.C.», *Bull. Acad. Royale Serbe Sect Lettres* 1935, 223-229.
144. Τοῦ ἰδίου, «Théâtre romain dans les environs de Skoplje» (στά σερβικά), *Jugoslavenski Istor. Casopis* 1935, 749-750.
145. Τοῦ ἰδίου, «Note sur les fouilles de Zlokucani (Scupi), Macedoine», *CRAI* 1935, 418-419.
146. Τοῦ ἰδίου, «Fouilles à Stobi» [στά σερβικά]. *Jugoslavenski Istor. Casopis* I (1935) 746-747.
147. Cajkanović V., «Das Rätsel von Trebenischte», *REB* 2 (1936) 137-148.
148. Marić R., «La langue grecque des antiques habitants de la Serbie du Sud», (στά σερβικά), *Bull. de la Soc. Scient de Skoplje* (= *Glasnik Skopskog naučnog Društva*) 15-16 (1936) 297-302.
149. Grbić M., «Nouveaux monuments mithriaques de la Yougoslavie», *RA* 10 (1937) 174-180.
150. Τοῦ ἰδίου, «Neue Inschriften», (στά σλοβενικά), *Glasnik Muzejskega Drustva za Slovenijo* 18 (1937) 132-135.
151. Vulić N., «Il limes romano in Jugoslavia», *Roma* 1937, 123-134.
152. Τοῦ ἰδίου, *Archäologische Karte von Jugoslawien: Blatt Prilep-Bitolj*, Βελιγράδι 1937.
153. Saria B., «Das Theater von Stobi», *AA* 53 (1938) 81-148.
154. Vulić N., *Archaologische Karte von Jugoslawien: Blatt Kavadarci*, Βελιγράδι 1938*.
155. Τοῦ ἰδίου, «Ἡ γεωγραφία τῆς Ν. Σερβίας στὴν ἀρχαία ἐποχή», (στά σερβικά) *Glasnik SND* 19 (1938) 1-15.

156. Τοῦ ἰδίου, «Inscription grecques de Macédoine», *AIPhO* 6, 343-345. *Melanges Boissacq* II, Βρυξέλλες 1938.
157. Τοῦ ἰδίου, «Fouilles en Serbie meridionale», *CRAI* 1938, 118-123.
158. Τοῦ ἰδίου, «Deux nouvelles inscriptions grecques de Derriopos», *CRAI* 1939, 221-230.
159. Grbić M., «Ausgrabungen in Heraclea Lynkestis bei Bitolj in Sudserbien», *Bericht über den VI Internat. Kongr. für Archäol.* 21-26 Aug. 1939 (Βερολίνο 1940) 180-181.
160. Petković R. V., «Ein Relief aus Stobi», *Serta Hoffilleriana*, Zagreb 1940, 145-146.
161. Saria B., «Das Inschriften des Theaters von Stobi», *WJ* 32 (1940) (Beibl.) 1-34.
162. Vulić N., «Ἀρχαία μνημεῖα τῆς χώρας μας», (στά σερβικά), *Spmenik Srpka Akad. Nauka* 98, 1941-1948, Βελιγράδι*.
Βιβλ.: Robert, *REG* 63 (1950) 172-174.
163. Petrović J., «Auf den Trümmern Stobis heute», *Glasnik Hrvatskih Muzeja u Sarajevu* 54 (1942) 463-525.

Δανία

164. Dyggve E., *Den senatike Faellsscene belyst ved teatret a Stobi og ved diptychon-fremstillinger*, Κοπεγχάγη 1938, σ. 27.
165. Sylloge nummorum graecorum. The Royal Collections of coins and medals in the Danisch National Museum. Koebenhavn Munksgaard:
Macedonia II Alexander I - Alexander III, 1943.
Macedonia III Philipp VI. Macedonia under the Romans kings in Paconia, 1943.
Βιβλ.: Lederer, *SNR* 1944, 64-67. Gerassimov, *BIAB* 15 (1946) 247.

Ἑλβετία

166. Niedermann M., «Epitaphes grecques de la Macédoine occidentale», *BCH* 50 (1926) 463-468.

Ἑλλάδα

167. Παπαγεωργίου Π. Ν., «Ἐπιγραφή Δερριόπου ἐν Μακεδονίᾳ», *Ἀθηνᾶ* 20 (1908) 1-14.
168. ΑΛΜΑΖ, *Αἱ ἱστορικαὶ περιπέτειαι τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον*, Ἀθῆναι 1912, σ. 216.
Βιβλ.: *REG* 27 (1914) 326, Ts.
169. Παπαδάκης Ν. Γ., «Ἐκ τῆς ἄνω Μακεδονίας», *Ἀθηνᾶ* 25 (1913) 430-462.
170. Τοῦ ἰδίου, «Εἰς τὸ δόγμα τῶν [Λ]απιναιῶν τῆς Ὀρεστίδος», *Ἀθηνᾶ* 25 (1913) 462-477.
171. Svoronos N., «Numismatique de la Péonie et de la Macédoine avant les guerres Médiques», *JAN* 15 (1913) 193-280*.
172. Τοῦ ἰδίου, «Εὐεργέτης. Ἄγνωστος βασιλεὺς τῶν Δερρώνων τῆς Παιονίας», *JAN* 15 (1913) 143-146*.

173. Οἰκονόμος Γ. Π., «Πέλλα», *ΠΑΑΕ* 1914, σ. 127-148.
174. Οἰκονόμου Γ. Π., *Ἐπιγραφαί τῆς Μακεδονίας*, Ἀθήναι 1915, σ. 40.
Βιβλ.: Kern, *BPhW* 35 (1915) 1298. Hiller von Gaertigen, *DLZ* 1915, 1992. Larfeld, *WKPh* 1915, 1040.
175. Οἰκονόμος Π. Γ., «Νομίσματα τοῦ βασιλέως Κασσάνδρου», *ΛΔ* 4 (1918) 1-29.
176. Colocotronis V., *La Macédoine et l'Hellénisme, étude historique et ethnologique*, Παρίσι 1919, σ. 658.
Βιβλ.: Picard, *RA* 1920, 386. Charot, *REA* 32 (1930) 403-404.
177. Svoronos N., «L'hellénisme primitif de la Macédoine prouvé par la numismatique et l'or du Pangée», *JAN* 19 (1919) 1-261.
Βιβλ.: *JHS* 40 (1920) 224-225. NC 1919, 312-316 G.F.H.
178. Πελεκίδης Σ., «Ἀνασκαφαί καί ἔρευνα ἐν Ἀμφιπόλει», *ΠΑΑΕ* 1920, 80-94.
179. Χατζηδάκις Γ., *Περί τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων*, Ἀθήναι 1925, σ. 39.
180. Κεραμόπουλλος Ἀ. Δ., «Μακεδονία προϊστορική», *ΑΕ* 1927-1928, 210-218.
181. Τοῦ ἰδίου, «Ἡ ἀρχαίη νεκρόπολις τοῦ Τρεμπένιστε παρά τήν λίμνην τῆς Ἀχρίδας», *ΑΕ* 1927-1928, 41-112.
182. Τοῦ ἰδίου, «Οἱ Ἀχαιοί καί οἱ Δωριεῖς ἐν Μακεδονίᾳ», *Ἑλληνικά* 2 (1929) 105-115.
183. Τοῦ ἰδίου, «Εἰς Μακεδονικὴν ἐπιγραφήν», *ΑΕ* 1930, 181.
184. Τοῦ ἰδίου, *Μακεδονία καί Μακεδόνες*, Ἀθήναι 1930, σ. 48.
Βιβλ.: Reinach, *RA* 31 (1930) 376. Geyer, *PhW* 51 (1931) 882-885.
185. Τοῦ ἰδίου, «Ἐράτυρα (Σχελίτσα)», *ΠΑΑΕ* 1930, 78.
186. Τοῦ ἰδίου, «Ἀνασκαφαί παρά τήν Φλώριναν τῆς ἄνω Μακεδονίας», *ΠΑΑΕ* 1930, 74-78.
187. Σωτηριάδης Γ., «Ἀνασκαφαί Δίου Μακεδονίας», *ΠΑΑΕ* 1930, 36-51.
188. Κεραμόπουλλος Ἀ. Δ., «Ἀρχαῖα λείψανα τῆς ἄνω Μακεδονίας», *ΛΔ* (Suppl.) 1931-1932, 33-40.
189. Τοῦ ἰδίου, «Ἀνασκαφή ἐν Φλωρίνῃ τῆς ἄνω Μακεδονίας», *ΠΑΑΕ* 1931, 55-61.
190. Σωτηριάδης Γ., «Ἀνασκαφή Δίου Μακεδονίας», *ΠΑΑΕ* 1931, 43-45.
191. Κεραμόπουλλος Ἀ. Δ., «Über alte Bürgen in Westmakedonien und über die Nationalität der alten Makedonen», *F & F* 1932, 291.
192. Τοῦ ἰδίου, «Der Verlauf des Bürgerkrieges in Jahre 48 v. Ch. in Westmakedonien», *F & F* 1932, 314.
193. Τοῦ ἰδίου, «Ἀνασκαφαί καί ἔρευνα ἐν τῇ ἄνω Μακεδονίᾳ», *ΑΕ* 1932, 48-113.
194. Τοῦ ἰδίου, «Ἐρευνα καί ἀνασκαφαί ἐν Δυτικῇ Μακεδονίᾳ», *ΠΑΑΕ* 1932, 44-46.
195. Κουγέας Σ. Β., «Νίκη ῥωμαίου στρατηγοῦ τιμωμένη ὑπό μακεδονικῆς πόλεως», *Ἑλληνικά* 5 (1932) 5-16.
196. Κεραμόπουλλος Ἀ. Δ., «Ἀνασκαφαί καί ἔρευνα ἐν τῇ ἄνω Μακεδονίᾳ», *ΑΕ* 1933, 25-67.
197. Τοῦ ἰδίου, «Ἐρευνα ἐν δυτικῇ Μακεδονίᾳ», *ΠΑΑΕ* 1933, 58-69.
198. Τοῦ ἰδίου, «Los castros de Macedonia occidentla y la nacionalidad de los Macedonios antiguos», *Investigacion y Progreso* 7 (1933) 76-77.
199. Μπακαλάκης Γ. Μ., «Ἀνασκαφή ἐν Φλωρίνῃ τῆς ἄνω Μακεδονίας», *ΠΑΑΕ* 1933, 70-81.
200. Τοῦ ἰδίου, «Ἀνασκαφή ἐν Φλωρίνῃ τῆς ἄνω Μακεδονίας», *ΠΑΑΕ* 1934, 91-114.

201. Κεραμόπουλλος Ά. Δ., «Die Nationalität der alten Makedonen», *ΛΕΤ* 1934, 163-164.
202. Τοῦ ἰδίου, «Ἑλληνες καὶ Μακεδόνες», *Ἑλληνικά* 7 (1934) 37-49.
203. Τοῦ ἰδίου, «Ἀνασκαφαὶ καὶ ἔρευναὶ ἐν ἄνω Μακεδονίᾳ», *ΠΑΑΕ* 1934, 67-91.
204. Τοῦ ἰδίου, «Ρωμαϊκὴ γέφυρα ἐπὶ τοῦ Στρυμόνου», *ΠΛΑ* 9 (1934) 12-14.
205. Πελεκίδης Σ., *Ἀπὸ τὴν πολιτεία καὶ τὴν κοινωνία τῆς ἀρχαίας Θεσσαλονίκης*, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 1934, σ. 129.
Βιβλ.: *JHS* 57 (1937) 101. Ziebarth, *PhW* 58 (1938) 1041-1044.
206. Κεραμόπουλλος Ά. Δ., *Ἐπίτομος ἱστορία Φιλίππου τοῦ Β΄ τῆς Μακεδονίας*, Ἀθῆναι 1935.
Βιβλ.: Σ. Κουγέας, *Ἑλληνικά* 8 (1935) 160.
207. Τοῦ ἰδίου, «Ἀνασκαφαὶ καὶ ἔρευναὶ ἐν ἄνω Μακεδονίᾳ», *ΠΑΑΕ* 1935, 42-51.
208. Τοῦ ἰδίου, «Οἱ βάρβαροι Μακεδόνες τοῦ Δημοσθένους», *Εἰς μνήμην Σ. Λάμπρου*, Ἀθῆναι 1935, 64-67.
Βιβλ.: Mathieu, *REG* 48 (1935) 158.
209. Μακαρόνας Χ., «Ἐπιστολὴ τοῦ βασιλέως Φιλίππου τοῦ Ε΄», *ΛΕ* 1934-1935, 117-127.
210. Μπακαλάκης Γ. Μ., «Ἀνασκαφὴ ἐν Καλαμίτσα Καβάλας», *ΠΑΑΕ* 1935, 29-42.
211. Χατζῆς Χρ., «Μακεδονικῆς ἐπιγραφῆς ἔκδοσις νέα», *Εἰς μνήμην Σ. Λάμπρου*, 1935.
Βιβλ.: Amantos, *Hell.* 8 (1935) 360-361. Soyter, *PhW* 56 (1936) 161. Guillana, *REG* 49 (1936) 325-328. Dölger, *ByzZ* 35, 1935, 441. Martin, *NRTh* 63 (1936) 527.
212. Κεραμόπουλλος Ά. Δ., «Ἐρευναὶ καὶ ἀνασκαφαὶ ἐν ἄνω Μακεδονίᾳ», *ΠΑΑΕ* 1936, 67-73.
213. Τοῦ ἰδίου, «Ein missverstandenes Zeugnis über das Volkstum der alten Makedonen», *REB* 2 (1936) 216-219.
214. Τοῦ ἰδίου, «Αἱ πόλεις τοῦ Φιλίππου Β΄ ἐν Μακεδονίᾳ», *Classical studies presented to E. Capps on his seventieth birthday*, Princeton Univ. Pr. 1936, 191-203.
215. Μπακαλάκης Γ., «Ἀρχαῖα εὐρήματα ἐν Νέου Σκοποῦ (Σερρών)», *ΛΕ* 1936 (Ἀρχ. Χρον.), 14-19.
216. Τοῦ ἰδίου, «Ἀνασκαφὴ ἐν Καλαμίτσα Καβάλας», *ΠΑΑΕ* 1936, 74-81.
217. Τοῦ ἰδίου, «Νεάπολις, Χριστούπολις, Καβάλα», *ΛΕ* 1936, 1-48.
218. Μακαρόνας Χ., «Ἐκ τῆς Ἑλιμείας καὶ τῆς Ἑορδαίας. Ἀρχαιολογικὴ συλλογὴ Κοζάνης», *ΛΕ* 1936, (Ἀρχ. Χρον.), 2-14.
219. Κεραμόπουλλος Ά. Δ., «Αἱ πόλεις τοῦ Φιλίππου τοῦ Β΄ ἐν Μακεδονίᾳ», *ΠΑΑΕ* 1936, 69.
220. Παπασταύρου Ἰ., *Μακεδονικὴ πολιτικὴ κατὰ τὸν 5ο π.Χ. αἰώνα. Ἀλέξανδρος Ι, Θεσσαλονίκη* 1936, σ. viii+79.
Βιβλ.: *BCH* 62 (1938) 202. Roussel, *REG* 52 (1939) 208.
221. Τοῦ ἰδίου, *Amphipolis, Geschichte und Prosopographie, Klio Beih.* 57, Λειψία 1936, σ. xi+52.
Βιβλ.: Picard, *RA* 11 (1938) 125-126. Segre, *Athenaeum* 16 (1938) 200-202. Hatzfeld, *RPh* 13 (1939) 239-240.
222. Κεραμόπουλλος Ά. Δ., «Μακεδονικὰ ἐγχωροὶ κατασκευῆς λίθινα ἐργαλεῖα», *ΛΕ* 1937, 367-373.
223. Τοῦ ἰδίου, «Ἀνασκαφαὶ καὶ ἔρευναὶ ἐν Μακεδονίᾳ», *ΠΑΑΕ* 1937, 67-77.
224. Μπακαλάκης Γ. Μ., «Ἀνασκαφὴ ἐν Καλαμίτσα Καβάλας», *ΠΑΑΕ* 1937, 59-67.

225. Mylonas G. E. - Benton S., «A so-called minoan vase from Macedonia», *Man* 37 (1937) 70-72.
226. Κεραμόπουλλος Ἄ. Δ., «Ἐρευναὶ ἐν δυτικῇ Μακεδονίᾳ», *ΠΛΛΕ* 1938, 53-66.
227. Μπακαλάκης Γ. Μ., «Ἀνασκαφὴ ἐν Καβάλα καὶ τοῖς πέριξ», *ΠΛΛΕ* 1938, 75-102.
228. Μπακαλάκης Γ. Μ., «Ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς παρθένου ἐν Νεαπόλει (Καβάλα)», *ΛΕ* 1938, 106-154.
229. Μακαρόνα Χ., «Χρονικά Ἀρχαιολογικά 1939», *Μακεδονικά* 1 (1940) 463-496.
230. Mylonas G. E., «The site of Akroprotamos and the neolithic Period of Macedonia», *AJA* 45 (1941) 557-576.
231. Kanatsulis D., Antipatros. Ein Beitrag zur Geschichte Makedoniens in der Zeit Philipps, *Alexanders und der Diadochen*, (Διδ. διατριβή), Μόναχο 1942, σ. 152.
232. Κεραμόπουλλος Ἄ. Δ., *Περί τῆς φυλετικῆς καταγωγῆς τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων*, Ἀθήναι 1945, σ. 20.
βιβλ. Janin, *REByZ* 5 (1947) 257.

Ἦνομένες Πολιτεῖες Ἀμερικῆς

233. Dobie M. R., *Macedonian Imperialism and the hellenization of the East*, Νέα Ὑόρκη 1928 (μετάφραση τοῦ ἔργου τοῦ P. Jouguet· βλ. σ. 8 no 40).
234. Fine J. V. A., «The problem of Macedonian holdings in Epirus and Thessaly in 221 B.C.», *TAPhA* 63 (1932) 126-155.
235. Edson Ch. F., «Perseus and Demetrius», *HSPh* 1935, 191-202.
236. Goldman H., «Excavations at Stobi in Jugoslavia», *AJA* 37 (1933) 297-300.
237. Fine J. V. A., «Macedon, Illyria and Rome 220-219 B.C.», *JRS* 26 (1936) 24-39.
238. Robinson D. M., «A magical tablet from Beroea in Macedonia», *TAPhA* 67 (1936) xlv-xlvi.
239. Τοῦ ἰδίου, «A magical text from Beroea in Macedonia», *Studies in honor of E. K. Rand*, Νέα Ὑόρκη 1937, 245-253.
240. Τοῦ ἰδίου, «Inscriptions from Macedonia 1938», *TAPhA* 69 (1938) 43-76. (Addenda to *TAPhA* 69 (1938) 43-76, *TAPhA* 70 (1939) 62-63).
241. Dow S. Edson, «Chryseis», *HSPh* 1937, 127-180.
242. Welles C. B., «New texts from the chancery of Philipp V of Macedonia and the problem of the Diagramma», *AJA* 42 (1938) 245-260.
243. Edson Ch. F., «Macedonica», *HSPh* 51 (1940) 125-136.
244. Fine J. V. A., «The Antigonids», *Studies in honor of W. K. Prentice*, Princeton Univ. Pr. 1941.
245. Bickermann E. J., «Bellum philippicum. Some Roman and Greek views concerning the causes of the second Macedonian war», *CPh* 40 (1945) 139-148.

Ἰταλία

246. Costanzi V., «Le vicende di Aminta III nel primo decennio del suo regno», *Klio* 6 (1906) 297-303.
247. Τοῦ ἰδίου, «Studi di storia Macedonica sino a Filippo», *AUT* 33, 1-131, Pisa Stabil

1915.

248. Taramelli A., «“Testis”. Les sites préhistoriques de la région de Salonique», *RFM* 10 (1917) 3-11.
249. Segre M., «La piu antica tradizione sull'invasione gallica in Macedonia en Grecia 280-279 a. Chr», *Hist* 1, 4 (1927) 18-42.
250. Zancani D., «Ausgrabungen in Stobi (Mazedonien)», *WB* 1927, 184-185.
251. Lombardo G., «Alessandro Fillelino», *RFIC* 1931, 480-484.
252. Momigliano A., «Las leggenda di Carano, re di Macedonia», *Athene e Roma* 1931, 203-210.
253. Τοῦ ἰδίου, «Dalla spedizione scitica di Filippo alla spedizione scitica di Dario», *Athenaeum* 11 (1933) 336-359.
254. Τοῦ ἰδίου: *Filippo il Macedone, saggio sulla Storia greca del IV secolo a.C.*, Φλωρεντία 1934, σ. xvi+211.
Βιβλ.: *JHS* 55 (1935) 98. *BAGB (SC)* 1935, 101-104. Geyer, *HZ* 154 (1936) 112-113. Holroyd, *CR* 50 (1936) 32-33. Hatzfeld, *RPh* 10 (1936) 369-370. Treves, *Ath* 14 (1936) 192-207 & 279-281. Giannelli, *BFC* 42 (1936) 207-210. Cloché, *REA* 38 (1936) 86-94. Treves, *Critica* 1936, 65-68. Hampl, *Gn* 13 (1937) 474-483.
255. De Sanctis G., «Il regolamento militare dei Macedoni», *RFIC* 1934, 517-521.
256. Segre M., «Il trattato fra Filippo e i Calcidesi», *RA* 1934, 40 κ.εξ.
257. Treves P., «Studi su Antigono Dosone», *Athenaeum* 12 (1934) 391-411.
258. Passerini A., «Roma e l'Egitto durante la terza guerra Macedonica», *Athenaeum* 13 (1935) 317-342.
259. Treves P., «Studi su Antigono Dosone», *Athenaeum* 13 (1935) 25-56.
260. Russu I. I., «Macedonica. Osservazioni sull'etnografia degli antichi Macedoni», *ED* 8 (1938) 105-232.
261. Accame S., «Una lettera di Filippo V e i primordi della seconda Guerra macedonica», *RFIC* 1941, 179-193.

Μεγάλη Βρεταννία

262. Tarn W. W., «The dedicated ship of Antigonos Gonatas», *JHS* 30 (1910) 209-222*.
263. Wace A. J. - Woodward A. M., «Inscriptions from Upper Macedonia», *ABSA* 18 (1911-1912) 166-188*.
264. Woodward A. M., «Inscriptions from Beroea in Macedonia», *ABSA* 18 (1911-1912) 133-165*.
265. Tarn W. W., *Antigonos Gonatas*, Ὁξφόρδη 1913.
Βιβλ.: Swoboda, *BPhW* 34 (1914) 398-403. Ferguson, *CPh* 9 (1914) 323-325. Johnson, *AJPh* 36 (1915) 86-89. Kolbe, *GGA* 1916, 432-475.
266. Woodward A. M., «Inscriptions from Thessaly and Macedonia», *JHS* 33 (1913) 333-346*.
267. Frank T., «Representative government in the Macedonian Republics», *CPh* 9 (1914) 49-59.
268. Wace A. J., «The mounds of Macedonia», *ABSA* 20 (1913-1914) 123-132.
269. Tod M. N., «The Macedonian Inscriptions», *ABSA* 23 (1918-1919) 67-97.
270. Τοῦ ἰδίου, «The Macedonian era», *ABSA* 23 (1918-1919) 206-217 και *ABSA* 24 (1919-1920) 54-68.

271. Casson S., «Excavations in Macedonia», *ABSA* 24 (1919-1920) 1-34.
272. *A handbook of Macedonia and surrounding Territories. Compiled by the Geographical section of the N.I.D. The Admiralty London: H. M. stationery office 1921*, σ. 524.
Βιβλ.: *JHS* 41 (1921) 160-161 M.S.T.
273. Ogilvie A. C., «Physiographie and settlements in southern Macedonia», *Geogr. Rev.* (1921) 172-197.
274. Tod M. N., «Greek inscriptions from Macedonia», *JHS* 42 (1922) 167-183.
275. West A. B., «The early diplomacy of Philipp II of Macedon illustrated by his coins», *NC* 1923, 169-211.
276. Tarn W. W., «Philipp V and Phthia», *CQ* 18 (1924) 17-23.
277. Heurtley W. A. - Hutchinson R. W., «Report on excavations at the Toumba and Tables of Vardaróftsa, Macedonia, 1925-1926: Part I: the Toumba», *ABSA* 27 (1925-1926) 1-66.
278. Casson S., *Macedonia, Thrace and Illyria; their relation to Greece from earliest times down to the time of Philipp, son of Amyntas*. Οξφόρδη 1926, σ. xxii+357.
Βιβλ.: *JHS* 46 (1926) 291, E.A.G.
279. Macurdy G. H., «Queen Eurydice and the evidence for womanpower in early Macedonia», *AJPh* 48 (1927) 201-214.
280. The Cambridge Ancient History by J. B. Bury, S. A. Cook, F. A. Adcock VI: *Macedon 401-301 B.C.*, Cambridge 1927, σ. 648.
Βιβλ.: *Cumot RBPh* 1927, 852-855. *Athenaeum* 5 (1927) 325-327. *JHS* 47 (1927) 285. H. M. Berve, *Gn* 7 (1931) 65-74.
281. Heurtley W., «Prehistoric Macedonia. What has been and what remains to be done», *Man* 1931, 216-217.
282. Davies O., «Ancient mines in southern Macedonia», *Journ. Anthr. Instit.* 62 (1933) 145-162.
283. Stein H. J., «Perseus of Macedon and his coinage», *The Numismatik* 1935, 855-857.
284. Hasluck M., «A historical sketch of the fluctuations of Lake Ostrovo in west Macedonia», *Geographical Journal* 87 (1937) 338-347.
285. Larsen J. A. O., «The peace of Phoenice and the outbreak of the second macedonian war», *CPh* 32 (1937) 15-31.
286. Marmorstein A., «The synagoque of Claudius Tiberius Polycharmus in Stobi», *JQR* 18 (1937) 374-384.
287. Mylonas G. E. - Beuton S., «A so-called minoan vase from Macedonia», *Man* 37 (1937) 70-72 (βλ. n° 225).
288. Pearce J. W. E., «COM and COMOB at Thessalonica», *paper read before the Num. Soc. Proc. for 1936-1937* (Suppl. NC 1937), 8.
289. McDonald A. H. - Walbank F. W., «The origins of the second macedonian war», *JRS* 27 (1937) 180-207.
290. Woodward J. M., *Perseus. A study in Greek art and legend*, Cambridge 1937, σ. 100.
Βιβλ.: Müller-Graupa, *PhW* 60 (1940) 319-321. Wiesner, *Gn* 19 (1943) 217.
291. Hasluck M., «The archeological history of Lake Ostrovo in west Macedonia», *Geographical Journal* 88 (1938) 448-456.
292. Cormack J. M. R., «Unpublished inscriptions from Beroea», *ABSA* 39 (1938-1939) 94-98.
293. Heurtley W. A., *Prehistoric Macedonia. An archeological reconnaissance of Greek Macedonia (west of the Struma) in the Neolithic, Bronze and Early Iron ages*, Cambridge

- 1939, σ. xxvi+275.
 Βιβλ.: Brown, *JHS* 59 (1939) 289. Myres, *CR* 54 (1940) 156-158. Lantier, *RA* 16 (1940) 83. Vaux, *RBi* 1940, 313-314. Childe, *AntJ* 1944, 155. Fuster, *Emerita* 15 (1947) 270-271. Delvoye, *BCH* 73 (1949) 492-494.
294. May J. M. F., *The coinage of Damastion and the lesser coinage of Ilyropaeonian region*, Λονδίνο 1939, σ. xiv+207.
 Βιβλ.: Seltman, *JHS* 59 (1939) 320-321. Noe, *CW* 33 (1940) 111. Gerasimov, *BIAB* 22 (1938) 466-467.
295. Cormack J. M., «Royal letters of Beroea», *ABSA* 40 (1939-1940) 14-16.
296. Τοῦ ἰδίου, «The Nerva inscription in Beroea», *JRS* 30 (1940) 50-52.
297. Τοῦ ἰδίου, «A letter of Hadrian in Beroea», *JRS* 30 (1940) 148-152.
298. Milne J. G., «The "Philippus" coin at Rome», *JRS* 30 (1940) 11-15.
299. Walbank F. W., *Philipp V of Macedon*. Cambridge 1940, σ. xi+387.
 Βιβλ.: Wormell, *Hermathena* 57 (1941) 141-142. McDonald, *CR* 56 (1942) 123-125. Tarn, *JRS* 31 (1941) 172-173. Cary, *History* 26 (1941) 141. Swain, *CJ* 38 (1942) 175. Edson, *AHR* 47 (1942) 826-827. Treves, *JHS* 63 (1943) 117-120. Larsen, *CPh* 38 (1943) 56-58. Fine, *AJPh* 64 (1943) 461-465.
300. Broneer O., *The lion monument at Amphipolis*, Cambridge 1941, σ. ix+76.
 Βιβλ.: Fraser, *CW* 35 (1941-1942) 58. Lowreuce, *JHS* 62 (1942) 101. Richter, *AJA* 46, (1942) 294-295.
301. Cormack J. M. P., «Dedications to Zeus Hypsistos in Beroea», *JRS* 31 (1941) 19-23.
302. Τοῦ ἰδίου, «Epitaph of a legionary of the Legio XVI Flavia firma from Macedonia», *JRS* 31 (1941) 24-25.
303. Walbank F. W., «A note on the embassy of Q. Marcius Philippus, 172 B.C.», *JRS* 31 (1941) 82-93.
304. Τοῦ ἰδίου, «Olimpichus of Alinda and the Carian expedition of Antigonos Doson», *JHS* 62 (1942) 8-13.
305. Τοῦ ἰδίου, «Alcaeus of Messene, Philipp V and Rome», *CQ* 36 (1942) 134-145 καὶ *CQ* 37 (1943) 1-13.
306. Cormack J. M. P., «High Priest and Macedoniarchs from Beroea», *JRS* 33 (1943) 39-44.
307. Schlaifer P., «Demon of Paeonia, Priest of Asclepius», *CPh* 38 (1943) 39-43.
308. Cormack J. M. P., «Inscriptions from Beroea», *Hesperia* 13 (1944) 23-29.
309. Τοῦ ἰδίου, «L. Calpurnius Piso», *AJA* 48 (1944) 76-77.
310. Milne J. G., «Coin-finds in Macedonia», *NC* 1945, 136-137.
311. Cormack J. M. R., «Inscriptions from Beroea», *ABSA* 41 (1940-1945) 105-114.

Ὅλλανδία

312. Engers M., «Die Vorgeschichte der makedonischen Kriege Roms», *Mn* 6 (1938) 121-138.

Πολωνία

313. Walek-Gzerniecki T., «La chronologie de la première guerre de Macédoine», *RPh*

(τρίτη σειρά) 2 (1928) 5-24.

314. Τοῦ ἰδίου, «Les origines de la seconde guerre de Macédoine», *Eos* 31 (1928) 369-404.

Ρουμανία

315. Saucius-Savenau Th., «Le décret en l'honneur du Macédonien Corrhagos», *REG* 36 (1923) 197-216.
316. Nicorescu P., «La campagne de Philippe en 339», *Dacia* 1935, 22-28.

Ρωσία

317. Kondakov N. P., *Makedonija* (στά ρωσικά), Saint Petersburg 1909*.

Τσεχοσλοβακία

318. Krizek F., «Le limes à Zitny Ostron», *Bratislava* 10 (1936) 418-432.

(Συνεχίζεται)

ΗΛΙΑΣ ΣΒΕΡΚΟΣ